

BOLALARNI MAKTABGACHA TA'LIMDAN MAKTAB TA'LIMIGA O'TISHGA TAYYORLASH

Maraimova Minojatxon Saloxidinovna

KIRISH

Bolalarni maktabgacha ta'limdan maktab ta'limiga o'tishga tayyorlash - bu muhim pedagogik vazifa bo'lib, bolaning maktabga muvaffaqiyatli moslashuvi va kelgusi ta'lim faoliyatida muvaffaqiyatga erishishini ta'minlashga qaratilgan. Bu jarayon nafaqat bolaning bilim darajasini oshirishni, balki uning shaxsiy, ijtimoiy va emotsional rivojlanishini ham o'z ichiga oladi.

Tayyorgarlikning asosiy yo'nalishlari:

1. Aqliy tayyorgarlik:

- Bilimlar zaxirasini shakllantirish: Bolalarga atrof-muhit, tabiat, jamiyat, matematika, o'qish va yozish asoslari haqida dastlabki bilimlar berish.
- Bilish jarayonlarini rivojlantirish: Diqqat, xotira, tafakkur, nutq, tasavvur kabi bilish jarayonlarini rivojlantirish.
- O'qish va yozishga tayyorlash: Harflarni tanish, bo'g'inlarni o'qish, oddiy so'zlarni yozish ko'nikmalarini shakllantirish.
- Matematik tasavvurlarni shakllantirish: Raqamlarni tanish, sanash, oddiy matematik amallarni bajarish ko'nikmalarini shakllantirish.

2. Ijtimoiy tayyorgarlik:

- Maktab hayoti bilan tanishtirish: Maktab, sinf, o'qituvchi, o'quvchilar haqida tushuncha berish.
- Maktab qoidalariga rioya qilishga o'rgatish: Maktabda o'zini tutish qoidalari, darsga tayyorlanish, uy vazifalarini bajarish haqida ma'lumot berish.
- Tengdoshlar bilan muloqot qilishga o'rgatish: Do'stlashish, hamkorlik qilish, o'z fikrini bildirish va boshqalarning fikrini hurmat qilish ko'nikmalarini shakllantirish.
- O'z xatti-harakatlari uchun javobgarlikni his qilishga o'rgatish: O'z xatolarini tan olish va ularni tuzatishga harakat qilishga o'rgatish.

3. Emotsional tayyorgarlik:

- Maktabga ijobiy munosabatni shakllantirish: Maktabda o'qish qiziqarli va foydali ekanligini tushuntirish.
- Qo'rquv va xavotirni yengishga yordam berish: Maktabga borishdan qo'rqqanlik, yangi muhitga moslashish qiyin bo'lmasligini tushuntirish.
- O'ziga ishonchni oshirish: O'z qobiliyatlariga ishonish, o'qishda muvaffaqiyatga erishish mumkinligini tushuntirish.
- Mustaqillikni rivojlantirish: O'z-o'ziga xizmat qilish, o'z narsalarini tartibga solish, o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish.

4. Jismoniy tayyorgarlik:

- Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish: To'g'ri ovqatlanish, jismoniy faollik, toza havoda sayr qilish, uyqu rejimiga rioya qilish.

- Mayda motorikani rivojlantirish: Qo'l barmoqlari harakatini rivojlantirishga qaratilgan mashqlar bajarish (rasm chizish, qirqish, yopishtirish, munchoq terish).

- Ko'rish qobiliyatini saqlash: O'qish va yozishda ko'zni zo'riqtirmaslik, yorug'likni to'g'ri ta'minlash.

- Immunitetni mustahkamlash: Kasalliklarga qarshi kurashish qobiliyatini oshirish.

Tayyorgarlik usullari:

- O'yinlar: O'yinlar orqali bolalarni bilim olishga qiziqtirish va ularning diqqatini jamlashga yordam berish.

- Mashg'ulotlar: Maxsus tashkil etilgan mashg'ulotlar orqali bolalarga bilim berish va ko'nikmalarini shakllantirish.

- Ekskursiyalar: Maktabga ekskursiyalar uyushtirish orqali bolalarni maktab muhiti bilan tanishtirish.

- Suhbatlar: Bolalar bilan maktab hayoti, o'qituvchilar va o'quvchilar haqida suhbatlashish.

- Rasmlar va kitoblar: Maktab hayotini aks ettiruvchi rasmlar va kitoblar bilan tanishtirish.

Ota-onalarning roli:

- Farzandlarining maktabga tayyorgarligi bilan faol shug'ullanish.

- Maktab hayoti haqida ijobiy fikr bildirish.

- Maktabda o'qish qiziqarli va foydali ekanligini tushuntirish.

- Farzandlarining savollariga sabr bilan javob berish.

- Ularni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish.

Maktabgacha ta'lim muassasalarining roli:

- Maktabga tayyorlov dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

- Tajribali pedagoglar va psixologlarni jalb qilish.

- Ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish.

- Bolalarni maktabga muvaffaqiyatli moslashuviga yordam berish.

Bolalarni maktabgacha ta'limdan maktab ta'limiga o'tishga to'g'ri tayyorlash - bu ularning kelajakdagi muvaffaqiyatining muhim garovidir.